

CUVÂNT CATEHETIC DESPRE SFÂNTA TAINĂ A MASLULUI

Preot prof.dr. SORIN COSMA

I. Pregătirea aperceptivă

Omul fiind creat cu trup și suflet, păcatul a devenit pentru el o boală a întregii ființe, care alterând chipul lui Dumnezeu, i-a adus moartea. Harul mântuitor menit să restabilească firea căzută, o însănătoșește spre viață în întregimea ei.

II. Anunțarea temei

Sfânta Taină prin care Mântuitorul ne acordă harul vindecării trupești și sufletești este cea a Maslului, la care ne vom referi în cele ce urmează.

III. Tratarea

Taina Maslului a fost instituită, ca toate celelalte Sfinte Taine, de către Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Prin ea Mântuitorul a dat Sfinților Apostoli o formă specială de tămăduire a sufletului și a trupului. Sfânta Scriptură ne arată că odată cu alegerea și trimiterea Sfinților Apostoli în misiune, Domnul „le-a dat putere asupra duhurilor necurate, ca să le scoată și să vindece orice boală și neputință... Și mergând, propovăduiți, zicând: s-a apropiat împărăția cerurilor. Pe cei bolnavi vindecați, pe cei leproși curățiți, pe cei morți înviați, demoni scoateți, în dar ați primit, în dar dați” (Matei 10, 7-8). Puterea lor tămăduitoare atât de mult a crescut, „încât și pe ulițe scoteau pe cei bolnavi și îi puneau pe paturi și pe tărgi, ca venind Petru măcar umbra lui să umbrească pe vreunul din ei” (Fapte 5, 15).

Domnul a lăsat Apostolilor să practice și să lase moștenire celor ce le vor urma, ca „iconomi ai tainelor lui Dumnezeu” (I Corinteni 4, 1), un procedeu de vindecare a bolilor prin ungere cu untdelemn. Această practică a fost instituită de Mântuitorul și a fost preluată de Sfinții Apostoli ca o poruncă a Domnului, Biserica păstrând-o și azi în aceeași formă, numită „Sfântul Maslu”. Tradus în limba noastră (din slava veche), cuvântul „maslu” înseamnă „untdelemn”, sau ungere cu untdelemn („oleo

ungere”, cum se mai numește), fiindcă prin ungerea cu untdelemn sfințit se acordă vindecarea trupească și sufletească bolnavilor, după cum citim în Sfânta Evanghelie: „Și demoni mulți scoteau și ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi și se tămăduiau” (Marcu 6, 13).

Vindecarea prin ungerea cu untdelemn a fost practică de Biserică în chiar epoca apostolică, după cum ne arată Sfânta Scriptură: „De este cineva bolnav între voi, să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și-l va ridica Domnul, și de va fi făcut păcate i se vor ierta” (Iacob 5, 14-15).

De aici vedem că și această Sfânta Taină a fost instituită de Mântuitorul și practică de Sfinții Apostoli.

Mai observăm că ungerea este în „numele Domnului”, adică o lucrare a Sfintei Treimi de la care cel bolnav primește harul nevăzut al vindecării trupești și al iertării păcatelor.

Totodată, Taina cuprinde și „rugăciunea credinței”, de invocare și primire a harului divin.

Având ca scop vindecarea trupească, Sfânta Taină a Maslului se săvârșește fie în biserică, fie la casa bolnavului. Se poate săvârși și așa-numitul „maslu de obște” la care, pe lângă cei bolnavi, pot participa toți credincioșii. De fapt, din textul biblic citat mai sus rezultă că primitorul Tainei este cel bolnav, dar întrucât ea se referă la „iertarea păcatelor”, orice membru al Bisericii poate fi primitorul Tainei, deoarece toți au nevoie de iertare. Se obișnuiește însă ca în mod special ea să fie aplicată celor bolnavi trupește.

Taina Maslului poate fi oficiată oricând este cerută, dar „maslul de obște” se obișnuiește să fie săvârșit în zilele de post, sau în săptămâna Sfințelor Patimi. Ca o zi deosebită în acea săptămână ar fi „Miercurea Mare” ca o comemorare a pocăinței femeii păcătoase din Evanghelie, care a udat cu lacrimi picioarele lui Iisus, le-a uns cu mir și le-a șters cu părul capului ei (Luca 7, 37-38).

Săvârșitorul, respectiv săvârșitorii Tainei sunt „preoții Bisericii”. Se recomandă ca numărul lor să fie de șapte, fiindcă această cifră are și o preînchipuire în Vechiul Testament. Astfel, șapte sunt darurile Sfântului Duh (Isaia 11, 2-3), șapte preoți au sunat cu trâmbițele, și de șapte ori au înconjurat israeliții cetatea până au cucerit-o (Iosua 6, 13-16), de șapte ori s-a culcat profetul Elisei peste un copil mort, ca să-l învieze (IV Regi 4, 34-35); tot de șapte ori Neeman, la porunca lui Elisei, a intrat în Iordan și s-a vindecat de lepră (IV Regi 5, 1-14); și tot de șapte ori proorocul Ilie s-a rugat să dea Dumnezeu ploaie (III Regi 18, 42-44). Dacă nu pot participa șapte preoți, Taina poate fi săvârșită și de cinci, trei, sau chiar doi preoți. Un singur preot nu poate săvârși Taina Maslului, deoarece textul biblic precizează la plural: „preoții”, ceea ce înseamnă cel puțin doi. Tuturor preoților prezenți le revine obligația să participe la săvârșirea Tainei.

Astfel, pe o masă, în biserică sau la casa bolnavului, se pune Sfânta Evanghelie, un vas cu făină, iar în alt vas se pune untdelemnul. Se folosesc șapte bețisoare,

de preferință de busuioc, înfășurate la capăt cu vată, pentru ungerea celui bolnav, șapte lumânări fixate pe marginea vasului cu făină. În desfășurarea slujbei distingem rugăciunea de sfințire a untdelemnului, citită de șapte ori de către fiecare preot, citirea a șapte pericope din Apostol și Evanghelie, după care se citește rugăciunea de tămăduire a „neputinței trupești și sufletești”, ungându-se de șapte ori trupul bolnavului (fruntea, ochii, nasul, urechile, obrazul, pieptul, mâinile și picioarele). Această rugăciune este esența și miezul Tainei. Efectele Maslului rezidă în vindecarea bolilor trupești și iertarea păcatelor.

Păstrând caracterul sfințitor al Tainei Maslului, în Biserica romano-catolică s-a îndătinat secole de-a rândul ca untdelemnul să fie sfințit numai de către episcop, iar Taina să fie aplicată doar muribunzilor, ca o „ungere de pe urmă” (extrema unctio). Mai recent însă, Sinodul II Vatican a revizuit această concepție, acordând Tainei valoarea ei reală pentru această viață și denumind-o „ungerea bolnavilor”. Alți creștini, precum protestanții, neoprotestanții, ca și alte secte nu admit valoarea acestei Sfinte Taine, spunând că ungerea cu untdelemn a fost simbolică și că s-au făcut vindecări și fără untdelemn. Este adevărat, dar Apostolii au făcut vindecări și cu untdelemn, și deci nu ne putem îndoii de valoarea reală a acestei Sfinte Taine. Dacă nu toți s-au vindecat trupește, cei ce primesc Taina Maslului se vindecă sufletește. Sfântul Iacob ne arată clar că această Taina aduce și iertarea păcatelor, ceea ce constituie o vindecare sufletească, duhovnicească, iar cel ce o primește simte o mângâiere și o împăcare cu Dumnezeu. De aceea, Biserica recomandă ca această Sfântă Taină să fie aplicată atât celor bolnavi trupește, cât și celor bolnavi sufletește, având credința în vindecare.

IV. Recapitularea – Aprecierea

De unde provine numele Sfinte Taine a Maslului sau ungerii cu untdelemn? (Numele vine de la cuvântul „maslo”, care înseamnă „untdelemn”. Ungerea cu untdelemn se mai numește și „oleungere”). Cine a instituit această Sfântă Taină? (Mântuitorul, când a poruncit Sfinților Apostoli să vindece de boale prin ungere cu untdelemn – vezi Marcu 6, 13). Textul din epistola Sfântului Iacob ne arată cumva că Apostolul Iacob ar fi instituit Taina? (Nu ne arată acest fapt, ci ne arată că Sfinții Apostoli o practicau, iar Biserica o păstrează ca pe o moștenire sau lăsamânt apostolic. Sfinții Apostoli sunt numai „iconomi” ai Tainelor lui Dumnezeu. Mântuitorul este Cel ce a instituit toate cele șapte Sfinte Taine). În numele cui se săvârșește această Sfântă Taină? (În „numele Domnului”). Ce înseamnă aceasta? (Că harul vindecător îl primim din partea lui Dumnezeu). Ce mai trebuie să adăugăm la harul divin? (Și „rugăciunea credinței” noastre). Ce vedem de aici? (Că harul divin este primit în urma rugăciunilor de invocare a milostivirii lui Dumnezeu). Câte astfel de rugăciuni vor fi citite? (Mai întâi se va citi de șapte ori rugăciunea de sfințire a untdelemnului, și apoi șapte rugăciuni de tămăduire a „neputințelor trupești și

sufletești”). Cum am văzut că sunt numite aceste rugăciuni? (Sunt numite „ale credinței”). Ce ne indică aceasta? (Că ele trebuie să fie pătrunse de credința în vindecare, atât din partea săvârșitorilor, cât și din partea primitorului Tainei).

V. Asocierea

În cadrul vieții duhovnicești a credincioșilor, Taina Maslului este strâns legată de Taina Pocăinței. Deși ambele au ca efect iertarea păcatelor, se recomandă ca înainte de primirea Maslului credincioșii să-și mărturisească păcatele și astfel iertarea de la Dumnezeu să fie întărită prin însănătoșirea trupească și sufletească. La fel, Taina Maslului se asociază și Dumnezeieștii Euharistiei, pe care noi o primim „spre sănătate și bucurie”. Nu trebuie însă confundată Taina Maslului cu Taina Mirului. La prima se folosește untdelemnul sfințit vindecător, la a doua Sfântul Mir, care împărtășește darurile Sfântului Duh, spre creșterea duhovnicească.

VI. Generalizarea

Din cele de mai sus vedem că Taina Sfântului Maslu este instituită de Mântuitorul și practică de Sfinții Apostoli și de Biserică. Prin ungerea cu untdelemn sfințit de către preoți, cel bolnav trupește și sufletește primește însănătoșirea, iertarea de păcate și întărirea duhovnicească.

VII. Aplicarea

Dat fiind faptul că untdelemnul rămas după ungerea bolnavului sau a credincioșilor, fiind sfințit, se cuvine să i se acorde o folosire evlavioasă. Astfel, el poate fi pus în candelă, spre a întreține aprinsă simbolic flacăra sfințeniei. Poate fi amestecat și cu făina rămasă, din care să se facă o pâinișoară spre a o consuma cel bolnav; sau se pot pregăti prescurile pentru Sfânta Liturghie. În unele părți este obiceiul ca acel untdelemn să fie folosit și la ungerea trupului neînsuflit al bolnavului decedat și chiar a osemintelor, în cazuri de exhumare.

Aplicarea acestei Sfinte Taine pentru însănătoșirea trupului și a sufletului nu exclude consultarea medicilor și folosirea medicamentelor indicate. Untdelemnul sfințit nu trebuie socotit ca un medicament vindecător care le exclude pe celelalte, după cum nu a exclus și alte vindecări acordate de Sfinții Apostoli. Ca leac tămăduitor, untdelemnul sfințit ne întărește credința și încrederea în faptul că „ceea ce la oameni este cu neputință, este cu putință la Dumnezeu” (Matei 19, 26).